

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Monita Executionis Decretorum, quae ad Sacramentalia, Et Sacramenta
pertinent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

Pro. 5. Quæ Id seruetur, vt extra chorum, & cappellam maiorem omnino sit, ad præscriptum concilij provincialis quarti, & instructionem fabricæ.

Id autem in Metropolitana nostra ecclesia anni spatium præstetur, curantibus fabricæ Prefectis, ad præscriptum forme, quam nos comprobauerimus.

De rebus in ecclesia aut cæmeterio nõ excitandis, neque armis stringendis.

Qua ex re cum sæpenumero ecclesie polutio existat, parochi si in ecclesia id admittetur, statim Vicarium criminalem in vrbe, & Vicarium foranum in diocesi certiorẽ faciat, vt inquisitione facta opportune, qui deliquerint, iure plectantur.

Pro. 4. §. Ne quis. tit. de religiosa. pag. 127.

Quæ ad sacramentalia & sacramenta. tit. q. ad facer. genera. tim. p. 217. **Tit. Quæ ad sacramentalia.** pag. 133. **Pro. 1. p. 30.**

MONITA

Executionis Decretorum, quæ ad Sacramentalia, Et Sacramenta pertinent.

VBI contra præscriptum provincia lis quinti, regulares populo eandem benedictas, cineres, & palmas distribuunt (cum parochiale munus sit) Vicarius foraneus obseruet, hõibis referat, vt remedium adhibeamus.

De facultate exorcizandi energumẽnios ad præscriptum concilij provincialis quarti.

Sine qua facultate, ne quis etiam regularis munus id obeat; ac ne ecclesiasticus homo huius diocesis, extra diocesis nostræ fines id audeat.

Sacra Eucharistia, & sacrum item oleum, & alia facta cum tangenda sunt, præcedatos, subsequatur deinde manuum ablutio: at verò post sanctissimæ Eucharistie tractationem, ne purificatorio digiti abstergantur, antequam abluantur.

Vascula sacri chrisimatis, & oleorum sacrorum, ita bambacio intrinsecus munita sunt, vt ne quid sacri olei inde effluere villo modo possit, cum circumferuntur.

Vinctio, quæ sacro oleo ad baptismum adhibetur, bambacino abstergatur, lotio autem mappa.

DE pompa cauenda in baptismo infantum.

De die baptismi à parentibus etiam notando.

De instructione obstetricum. **Qua in re** magna dilige tia & cura parochi desideratur.

De cautione infantibus natu minoribus vno anno adhibenda.

Decretum ab omni paracho sepe numero euulgetur, idem de illius declaratione præstetur.

Qua in re ab eisdem & peccati & excommunicationis causa proponatur.

Decreto autem de ea cautione satisfieri censetur, si infantis periculo caueatur stella ex virgulis confecta, cum non materia sed forma præstetur, præsertim in regionibus montuosis, quæ ex rerum inopia & paupertate laborant.

Quoties paracho ex certa duorum triuue testificatione etiam extra iudicium constat, aliquem eo nomine, quod præscriptam cautionem ad infantem anniculum in lacto rependum non adhibuerit; ad se presentibus iisdem testibus illum accersat; quibus, alijsve presentibus, si illius decreti cautionis violationem confiteatur, illum coram eisdem testibus scripto moneat, dierum quindecim spatio se ab ea culpa & excommunicatione absolutum ostendat; intereaq; ecclesie ingressu, & sacramentorum communione abstineat, pœna declarandæ excommunicationis propõita.

Eo autem quindecim dierum spatio confecto, illum excommunicatum discernat, declaret, ac denunciât, ex facultate quæ huius decreti facultate sibi conceditur; si modo Vicarius foraneus, aut Visitator id temporis non prorogarit, ita tamen vt prorogatio non diuturnior sit octo diebus.

Qua in ecclesia parochiali confirmatio nis sacramentum ministratur, parochus schedulas illas à confirmatis traditas diligenter in vnum colligat, & in primis studiosè de industria recognoscat.

Illas autem quæ parochialium suorum sunt, cum singulis patribus familias conferat, vt nominum errorem deleat, qui aliquando incidere potest: errore autem deletõ, si quis inest, confirmatorum nomi-

Quæ ad baptismum.

Pro. 5. tit. de bapt. §. Quoniã. pa. 209.

Pro. 6. tit. de bapt. §. Parentu. pa. 103.

Pro. 5. de bapt. §. obstetrices. pag. 220.

Pro. 4. de bapt. §. Graue. pa. 135.

Pro. 6. tit. eo. §. Grauisimo. pag. 303.

Quæ ad confirmationem.

nomina in codice constitutum octo diebus in partio referat ex præscripta formula.

Aliis prætereâ parochis eodem constituto tempore, parochialium, qui in eorum cura sunt, confirmatorum schedulas tradat, ut eas recognoscat, & conferat item vsupra, libroq; notet ex eadem præscripta formula, & constituto item ad id faciendum eodem temporis spatio.

DE tabernaculo item sanctissimi sacramenti accommodando ad prescriptum concilij provincialis quarti.

DE lampade coram sanctissimo Sacramento.

QUE lampas ut affidue preluceat, inuiget Visitator, & Vicarius foraneus.

TABERNACVLA gestatoria prohibeantur, quæcunque duorum mensium spatio ad præscriptam formam confecta omni ex parte non sint; ita ut ne minimum quidem discrepent à modo & forma demonstrata in instructionibus nostris.

De pixide, & sacco ad usum deferendi sanctissimi sacramenti in loca difficilia. Que pixis sacculusq; mensis spatio paratur, ex forma demonstrata in libro instructionum nostrarum.

Vsus paruali conopoei, quo pixis obtegatur, plane tollatur; cuius loco velum adhibeatur.

De hostijs ad sacre Eucharistie usum à laico seminare non consueciendis.

Vicarius igitur foraneus curet, ut cura consueciendi hostias clericalis ordinis homini committatur; & verò si commode fieri potest, in omni parochiali, aut saltem in vnaquaq; plebana ecclesia & collegiata id ipsum præstetur: ferreæq; instrumenta ad eum usum comparentur; etiam pecunia mulctarum, si quando commode comparari alia ratione non poterunt.

Imago sacra crucifixi, & non alia, in hostijs maioribus, & imago pietatis in particulis imprimatur; nec hostijs & particulis incongrue incis, non seruata delineatione harum sacrarum imaginum in eis expressa, cuiquam Sacerdoti uti liceat.

Cotyle, & vasa ad asseruandas hostias, argentea, eburnea, stamneave, vel saltem

osseæ desiderantur; quod si ligneæ erunt, panno sericove, lineove decore intus vestiuntur.

Integumentum verò plumbeum, panno serico, vel lineo decore obuolutum, ad easdem hostias comprimendas in eisdem cutilis adhibeatur.

Hostie vigesimo quoq; die renouentur, vel noue comparentur, nec que antiquiores sunt, vsui esse possint.

Instrumentum ferreum formam rotandam imprimens, ad excidendas ad amumsum forma rotunda hostias & particulas comparetur.

Cribrum item à retibus confectum, ad expurgandas particulas à fragmentis antequam consecrentur; in vna quaque ecclesia adsit.

Ad corporalia autem abluenda, & vligi ne triticea, quæ amicum vocant, illustranda, & decore componenda, primo quoq; tempore in basilica nostra Metropolitana, atque in vnaquaque collegiata ecclesia clericalis ordinis homines instruuntur: vbi autem primum ea lauari contigerit, id à subdiaconis vniuersusq; ecclesie præstetur.

Ne hostiæ magnæ, siue consecrate, siue non consecrate, ad usum communionis populi frangantur, nisi ob urgentem necessitatem; sed orbiculate parentur.

De sanctissima Eucharistia octavo quoq; die renouanda.

Quæ in re parochus & animarum curator diligentior sit, atque adeo præstet, quod in sacramentali libro demonstratur.

Cum sanctissimum Sacramentum in hostia maiori est renouandû, hæc ratio seruetur: ut in Missa duæ aliæ maiores consecrentur; quarum altera à consecrante sacerdote sumatur, altera verò seruetur. Quod si hostia consecranda vterius asseruanda non erit, sacerdos ipse cum celebrat, eam sumat in Missa, nec eam populo sumendam vnquam tradat.

Sanctissima Eucharistia, ne quauis causa, sed publica tantummodo, eaq; graui, exponatur, seruatis omnino regulis præscriptis.

De custodia loci, vbi feria quinta in Parasceue sacra Eucharistia recondit, à Sacerdote, aliove sacris initiato pstantia.

Que ad Sanctiss. Euch. Sacram. Tit. cod. pa. 136.

Pro. 4. v. 11.

Pro. 4. Que ad Sanctiss. Miss. 5. Hostias. pa. 151

Ibidem. 6. Oratione. pa. 137. Prou. 6. 11. Que ad dicitur. 6. Feria. pag. 308.

In omni parochiali Ecclesia singulis mensibus processio sanctissimi sacramenti flata Dominica tertia agatur: in Missa præterea saltem illius commemoratio fiat.

Prou. 4. de Euch. §. quo autem. pag. 130.
Vnusquisq; parochus die Dominico, qui solennitatem sanctissimi Corporis Domini præcedit, ad confessionem & communionem sacram sumendam, aliq; in ea celebritate eiusq; octauis præstanda, parochiales suos cohortetur, paterneq; præmoneat.

Prou. 6. tit. de indulg. §. Idem præstetur p. 301.
De indulgentia promulganda, ijs concessa qui vbicunque fuerint, signo dato elevationis Corporis Domini, piè orauerint.

Quæ promulgatio præsertim fiat die Dominico intra octauas Corporis Domini.

Prou. 7. tit. eod. §. A dolescentibus. pag. 8.
De præparatione primò communicantium seruentur hæc, vt infra.

Parochi præter diligentiam, quam in hoc officio in scholis item doctrinæ christianæ ponere debent, singulis mensibus semel certa constituta die, pueros qui annos nouem attingunt, ad ecclesiã euocent, sigillatimq; ad rectam confitendi rationem instruant regulis in sacramentali libro traditis: illos autem qui decennium attigerint, hebdomadè septuagesimæ initio accerfant, & sigillatim instruant atque erudiant ad cognitionem, cultumq; sanctissimi sacramenti Eucharistiæ: doceantq; quam humiliter, & religiosè, reuerenterq; ad eam sumendam accedant, ex regulis item præscriptis eiusdem libri sacramentalis.

Idem doceant parochi, & alij vniuersè, etiam cum in scholis doctrinæ christianæ aliquando concionem habent.

Cùm de pueris deliberatur, qui ad sacram communionem accedunt, parochus quidem perquirat etiam à parentibus, de eorum pietate, & ingenij præstantia, vsuq; rationis.

Eorum, qui primò sacram communionem sument, nomina parochus in vrbe nobis ante quadragesimæ tempus mittat aut afferat: in diœcesi autem Vicarijs foraneis.

Qui primò ad sacram communionem accedunt, de manu parochi sui sumere studeant: si verò visitationis occasio,

aliave tulerit, vt à nobis sumere possint, paterna charitate illis ministrabimus, quicunq; parochi testimonio idonei erunt quibus ministremus.

Cùm autem primò accedunt, testificationem scriptam ab eodem parochi habeant, quam clerico ministro ante tradant, quam sacram communionem sumant.

Pro. 3. tit. 1. dec. 11. pag. 62.
De sacra communionem paschali tempore sumenda in ea parochiali ecclesia, in cuius finibus maiorem anni partem vnusquisque manserit; alioqui ecclesiæ præcepto idè satisfecisse non censeatur. Cui decreto hæc præterea cautio adhibeatur; nè cuiquam eadem proposita pœna alibi communionem sacram accipere liceat, etiam concessu permittitq; parochi, nisi id scripto nos probauerimus.

Cuius decreti cautionem quotannis in eunte quadragesima ab omni parochi euulgari mandamus.

Quicunque verò familiam vno loco habet, ipse autem alibi maiorem anni partem fortassè moratur; sacram Eucharistiã in Ecclesia parochiali sumat, intra cuius limites familia domicilium habet.

Prou. 3. tit. de Euch. §. Quicunque. pag. 92.
De testimonio sumptæ paschali tempore sacre communionis, ab ijs afferendo qui abfuerint.

Quod ab omnibus, & ab ijs etiam, qui ad exterarum prouincias & nationes mercaturæ artiumve causa proficiscuntur, vt inuiolatè seruetur, parochus curet atq; efficiat.

Prou. 1. tit. 1. dec. 12. pag. 62.
De eodem testimonio ab illis afferendo, qui sex menses in diœcesi, totidemq; in vrbe, aliove loco manserunt.

Ibidem.
De communionem peregrinorum. Quæ in re parochus seruet, vt eorum nomina, cognomina, patriam, domicilijve locum in libro certo scribat, quem rectè afferuet.

Prou. 1. dec. 14. pag. 63.
De communionem mendicorum & vagantium in paschali tempore.

Ad huius decreti executionem parochus eam diligentiam adhibeat; vt de illiusmodi vagis & medicis hominibus, ab hospitibus alijsve quouis modo hospitium exercetibus perquirat, omniq; alia ratione inuestiget, vt eorū nomina antequam

quam hebdomada in authentica aduen-
tet, nobis afferat: sicque exequamur, vt
illi ex decreto prouinciali sacram
unionem eo paschali tempore in basi-
lica Metropolitana sumant.

Prou. 2. tit.
1. dect. 13.
pag. 63.

De ijs qui paschali tempore sacram
unionem non sumpserint, monen-
dis, interdicendis, & denunciandis.

Qua in re paroch^o hoc præstet, vt quot-
annis die Dominico resurrectionis Do-
mini, & sacris duabus ferijs proximè se-
quentibus populum publicè moneat, vt
qui eo sacro tempore communionē non
sumpserunt, intra octauas paschæ sumāt,
pœna interdicti proposita: qui verò eo
tempore exacto non paruerint, eos die
Dominico octauas proximè sequenti pu-
blicè interdictos denunciēt ex præscri-
pta forma.

Liceat tamen ipsi paroch^o in alios etiā
octo dies, vel ex facultate Vicarij fora-
nei in diocesi, & Visitatoris in vrbe, in
dies item quindecim post octauas resur-
rectionis Domini illud tempus ob cau-
sam differre prorogareve; sin autem ob
grauissimam causam cuiquam longius
tempus constituendum censuerit, id per
litteras nobis significet, vt maturè, & sa-
lutariter de eo deliberemus.

Prou. 6. tit.
de pœnit. 5.
Episcopi. p.
304.

De reiiciendis item à sacra commu-
nionē, & interdicendis ijs, qui peccandi
occasiones publicas non præcidunt, etiā
si emendatæ vitæ testimonium à confes-
sario afferant.

Parochus autem, & interdictorum ho-
minum, & eorum etiam, si quibus fortas-
se propter maius illorum spirituale ad-
iumentum sacram communionem mini-
strare ad tempus distulerit, indicem no-
bis octo post octauas Resurrectionis Do-
mini diebus si in vrbe est, si verò in diœ-
cesi quindecim dierum spatio mittat,
proposita ei mulcta aureorum nummum
quatuor.

Prou. 5. de
Euch. 5. Pa-
rochus. pag.
211.

Prou. 6. Ibid.
pag. 304.

De apparatu in ædibus ægroti adhi-
bendo, cum sanctissima Eucharistia ad
eum defertur.

De cereo à singulis patribus familias
parando, ad sacra Eucharistia comitan-
da usum.

Clericus, cum æger non potest, Confi-
teor. recitet.

In ecclesia aut oratorio scholæ confra-

triæve si quando sacra communio mini-
stratur, is ritus itidem seruetur, vt intra
Missarum solennia ministratur.

Si quæ verò fragmenta particularum
consecratarum supererunt, à sacerdote
qui ministrarit, ante purificationem om-
ni sancta reuerentia diligentissimè su-
mantur.

Quòd si particula, præter eas quas sum-
serit, etiam aliqua supersunt, processio-
nis ordine, hominibus confratriæ comi-
tantibus, ad ecclesiam parochialem, in-
tra cuius fines oratorium est, sanctè fe-
rat, vbi in tabernaculo asseruet.

De confessionalibus etiam quamplu-
ribus, de tabellis diuersis eorum vnici-
que affigendis.

Qua in re illud præstetur, vt in singulis
parochialibus Ecclesijs confessionalia
duo ad minimum sint; & verò plura, vbi
portiones itidem quamplures, ad præ-
scriptum visitationis Apostolicæ.

Atq; id mensium duorum spatio in exe-
cutionem omnino inducatur, nisi qui-
busdam paupertate laborantibus alios
etiam menses duos Visitator Vicarius-
ve generalis prorogarit.

Quæ autem confessionalia præscriptæ
formulæ non respondent, constituto eo
ipso; tempore reconcinnentur: ab om-
nibusq; ostiola amoneantur.

Qui verò cancellis vti voluerit, pateat
illi omnino, dum pœnitentis confessio-
nem confessorius audit.

In singulis porrò ijs plebibus confessio-
nalia gestatoria aliquot confessionis au-
diendæ causâ in vnaquaq; Ecclesia par-
ochiali parentur, cum in eam vel ob visi-
tationem vel ob aliam celebritatem fi-
delium concursus frequentior fit.

Visitator in vrbe, & Vicarius foraneus
in diocesi id sedulo curet, vt confessio-
nalia loco decenti & aperto etiam in re-
gularium ecclesijs collocentur.

De tabella confessoriorum sacrificiæ val-
uis affigenda.

Quod etiam à regularibus præstari cu-
ret Visitator in vrbe, & in diocesi Vi-
carius foraneus: qui etiam ineunte men-
se Nouembri & Maio, nobis per litteras
de confessorijs regularibus monasterio-
rum suæ regionis significet.

Confessorio qui cuiuscunque criminis,
etiam

Quæ ad pœ-
nit. sac.
Prou. 4. de
pœnit. pag.
139.

Infra 3. pa.
Act.

Prou. 4. de
pœnit. & Sa-
cerdotum.
pag. 140.

etiam minimi, socius particepsve villo modo fuit, munere interdictum sit confessionis eorum audiendæ, quos illius socios habuerit.

Idem de illis item absolvendis sancitum sit.

Si quam verò auctoritatem iurisdictionemq; habet, ea ne abutatur, illum priuamus, quod ad hanc causam culpamq; attinet; nec verò absolutio, si quam impartierit, vllius roboris sit, sed irrita plane ac rescissa nullaq; omnino, tanquam ab eo impartita, qui iurisdictionis & facultatis expers est.

Et verò si quis confessarius culpæ socius particepsve aliquid contra ausus erit, excommunicationis sententiam statim subeat: cuius vinculo irretitus, ab alio sacerdote, nisi à nobis absolui nō possit. Ne quis parochus confessionem audiat hominum alienæ parochiæ, nisi à nobis, vicariove generali nostro scriptam huius rei facultatem generatim aut sigillatim habeat.

Aduenas autem & peregrinos, quos intra parochiæ suæ fines breui tempore in diæcesi morari cōtigerit, audire liceat, etiam tempore paschali; nisi fortassè de industria eò accesserint, nè in parochiali Ecclesia sacramenta sumant.

At verò parochus basilicæ Metropolitanæ ad præscriptum Concilij prouincialis secundi sacramenta illis ministrat.

Tit. 1. decret.
12. pag. 62.

Infra in 4.
part. Actor.

Quod in nostris sacramenti pœnitentiæ instructionum additionibus cautum est, vt tempore paschali parochi aliorum parochorum ministerio ad confessiones parochialium suorū audiendas vti possint; id de parochis tantummodo intelligi declaramus, quibus extra parochiæ propriæ fines ad audiendas confessiones probatis, scripta facultas data est.

Quare vnusquisque Visitator parochorum suorū delectum habeat, quos ad audiendam confessionem fidelium extra parochiam suam degentium de proprio parochorum facultate audire contingit: & quos delegerit, eorum nomina nobis significet, vt scripta facultas, & probatio illis à nobis detur.

Instruct. curat.
infra 4.
part. Actor.

De confessionibus parochialium parochiæ vacantis, aut derelictæ, aut adiumento egentis audiendis.

Id à parochis, cui illorū confessiones audiendi Vicarius generalis vel foraneus potestatem fecerit, ita seruetur; vt si eam facultatem Vicarius foraneus deriderit ex auctoritate sibi à nobis per litteras concessa, ne diutius duobus mensibus suffragetur, contra præscriptum facultatis à nobis permissæ.

Parochus vnusquisq; in vrbe parochiales suos generatim ineunte quadragesima hoc moneat, vt cum ipse multis occupationibus eo tempore distineatur, quicumque alijs confessarijs Sacerdotibus approbatis quos maluerint, confiteri velint, eos ad confitendum adeant, & confessionis testimonium scriptum ante hebdomadam sanctam ipsi parochi tradant.

In diæcesi autem & generatim & sigillatim parochus se facilem præbeat, in consentiendo parochialibus suis, de quibus nulla sit suspicio, eos medicina vitandæ causæ parochi iudicium subterfugere, vt ad alios confessarios à nobis testimonio scripto probatos se conferant, qui peccatorum suorū confessionem audiant.

Immò verò eam facultatem spontè sigillatim offerre debet, ijs qui lites, controuersias, dissensionesve secum exercuerint, exercentve, de ijs præsertim rebus quæ ad munus spirituale parochialis curæ attinent.

Qua in re si parochus defuerit, tunc ijs Vicarius foraneus facultatem concedat licet, vt alios confessarios adire possint.

Verùm ne idem Vicarius foraneus & parochus generatim consentiat, eos à quo maluerint confessario audiri, sed ab eo quem ipse, vel parochus, vel Vicarius maluerit; vel ab illo, quem ex pluribus pijs & peritis ab eodem parochi & Vicario propositis, pœnitens ipse sibi delegerit.

De diligenti opera adhibenda cum ijs, qui peccatorum laqueis publicè aut turpissimè peccandi occasione impliciti sunt, id accuratissimè præstetur.

Prou. 6. de
pœnit. 5. Epi
scopi. p. 304

Quare ineunte quadragesima istiusmodi hominum, & difficultatum præterea aliorum spiritualium, quibus parochus in sua parochia impeditur, indicè

nobis ipse deferat; diocesanus autem parochus Vicario foraneo: qui omni pio officio in id incumbat, ut quæ Concilio provinciali sexto tota ea de re præscripta sunt, executionem habeant.

Si quid autem erit, quod auctoritatem operamque nostram desiderare videatur, nos prout opus erit idem Vicarius consulat, ut præsens opportunumque remedium adhibeamus.

Prou. 4. de poenit. §. ultimo. pag. 140. De libro indice poenitentium à parochis, & alijs confessarijs tempore paschæ conficiendo.

Id Visitator, & Vicarius foraneus præstari curet ab omnibus, præsertimque à regularibus, proposita item poena suspensionis à munere audiendæ confessionis.

Prou. 6. de poenit. §. quo faciliorem. pag. 305. De quatuor capitum doctrinæ christianæ recitatione.

Quod ad eos attinet, quos illa scire certum & exploratum est parochis, & confessarijs etiam regularibus, quibus expedire videbitur, facultatem concedemus, qui illam recitationem remittat ijs, qui paschali tempore (si regularibus confitentur) illa capita parochis, ante vel post confessionem semel recitarint; & ita satisfecisse censeantur, etiam si eodem tempore paschali crebrius confitentur.

Ex facultate etiam quam concedemus, ea recitandi illis qui in anno crebrius confitentur, in scholisque doctrinæ christianæ frequentes sunt, remittatur licet; ita tamen, ut ante confessionem statim saltem quater in anno illa recitent audiente parochis: alijs autem semper ipsi secretò pronuncient.

Tit. quæ ad pd. & doct. christ. §. Ad salutem. pa. 211. Quod verò ad alios pertinet, decretum Concilij provincialis quinti seruetur omnino.

Regularibus autem, qui huius recitationis falsum testimonium dederint, cum poenitentes, quorum confessionem audierint, re vera eam non præstiterint; poena, quam ipso facto subeant, suspensionis à munere audiendæ confessionis constituitur.

Nec verò confessarius tã regularis quàm secularis, etiam cum testimonium confessionis dandum poenitenti non est sine scripta nostra facultate cuiusquam

confessionem audiat, nisi ille primùm ea capita recitarit.

Qua de re Visitator in vrbe, & Vicarius foraneus in diocesi studiosè inquirat.

Si quem autem in hoc negligentem, aut contumacem compererit, eius nomen statim nobis deferat, ut contra eum agatur poena suspensionis à munere audiendæ confessionis, & alijs etiam poenis arbitrati nostro.

Qui autem ea capita ignorat, si modò quantum in se fuit, accuratè præstitit, quod sibi de illis ediscendis præceptum fuit; ei talem recitationem remittat licet Vicarius foraneus, ex præscripto concilij provincialis quinti, & ex facultate nostra scripta sibi concessa: ita tamen ut ille rudis scholas doctrinæ christianæ frequentet, in eisque perseveret.

Si verò ea capita, vel præ senectute, vel præ ingenij hebetudine, vel alia causa se non posse ediscere dicat, nec verò scholas doctrinæ christianæ adire velit; ne sine nostra facultate in confessione audiatur.

Immodò verò si in pascha non confessus, neque sanctissimam communionem sumplerit; ingressu Ecclesiæ perinde interdicator, ac si culpa negligentiae sua præcepto matris ecclesiæ non paruerit.

Quibus autem confessarijs permissum est, eam capitum recitationem poenitentibus remittere, ij caueant ne id condonent illis, quos ea capita rectè scire, memoriterque tenere, certum exploratumque non habuerint.

Agrotis graui infirmitate laborantibus, aut in mortis articulo constitutis, cum confessarius necesse esse censuerit, eorum capitum recitationem remittere poterit.

De surdastris, qui vsque adeo audiendi sensu grauius laborant, ut confessarij verba ob interpositam confessionalis tabellam auditione accipere non possint; periculum primò fiat, an remedium factis sit, illos in confessione audiri hora meridiana, aliave qua nemo ferè quisquam in Ecclesia est, proindeque Sacerdos cum illis altius colloqui possit.

Si verò ne hoc quidem factis sit, iudicium facti

Vt supra.

Prou. 5. lvi.

Prou. 6. de poenit. pag. 305. §. Quo faciliorem.

Si Vicario diocesano committitur: qui si illos aurium sensu ita captos impenitentibusque verè iudicat, scriptam facultatem parochi, alijve confessario à nobis probato permittat licet, qui eos extra confessionale audiat.

Prou. 1. de poenit. §. Salar. p. 10.
Prou. 4. tit. cod. §. Medici pag. 140.

De confessione aegrotorum ad praescriptum constitutionis Pij Quinti, & decretorum provincialium.

Id ita praestetur, ut qui confessorius aegroti sacramentum poenitentiae ministrarit, testimonium scriptum ministratae poenitentiae statim ex illius constitutionis decreto ei det.

Si quid verò impedimenti incidit, quamobrem tunc confessorium dare non possit, tunc saltem antequam ille ipse dies transeat, det omnino vel ipsi aegroti, vel illis qui eius curam habent.

Quod si quis parochus, aut alius confessorius secularis non fecerit, nummis aut reis duobus mulctetur: regularis autem suspensione à munere audiendae confessionis ipsos facto subeat arbitrio nostro.

Prou. 4. tit. §. Nec verò.

Vicariis foraneis in diocesi, & poenitentiaro in vrbe facultatem permittimus, quae, ob causam, infirmis confitendi tempus secundo quoque die (ita tamen ut octo dierum spatium non excedant) prorogent licet.

Rarò tamen hac facultate utantur, & maxima adhibita moderatione.

Prou. 1. tit.

De officio Medicorum cum aegrotis praestando, ad praescriptum eiusdem constitutionis pontificiae, & decretorum provincialium.

Id ita obseruetur, ut quicumque medicus ei constitutioni, illisq; decretis non paruerit, & ad aegrotum, qui praestitae confessionis testimonium scriptam ei non ostenderit, & tradiderit, curationem accesserit: in eum agatur declaratione poenarum à Vicario Criminali.

Quam ob causam, de Medico qui contrafecerit, quaestio processus à Vicario foeano instituatur, & conficiatur; quem deinde statim ad ipsum Vicarium Criminalem mittat.

Prou. 4. tit.

De iureiurando Medicorum praestando pro obseruatione illius constitutionis. Id à Medicis qui in diocesi sunt, siue etiam aliunde ad aegros curandos veniunt, Vicario foeano praestari licebit,

ex facultate scripta ei à nobis data.

De interdictorum, & excommunicationum nominibus ad Cancellarium Archiepiscopalem à parochi deferendis. Id ita praestetur, ut si mensis spatio à die denunciationis parochus eorum nomina non detulerit, aureis nummis duobus mulctetur.

Visitator autem in vrbe, & Vicarius foraneus in diocesi, eorandem, qui excommunicati & interdicti in sua regione sunt, nomina mensis spatio ad Cancellarium Archiepiscopalem deferat, & deinceps saepius prout opus erit.

Poenitentiae interdictis iniunctae, quae ante absolutionem loco publico ante ianuam ecclesiam praestandae sunt, ita longè ab ecclesiae foribus praestentur, ut ne qui interdictus est in Ecclesia introspiciens diuina spectare possit, quasi illis interfit. Cum autem qui paschali tempore ob negligentiam & culpam non confessi, sacra etiam communionem non sumserint, interdicti, eo vinculo absoluuntur; istis inter alia poenitentiae salutaris opera id etiam praescribi vtile salutareque erit, ut in singulos menses de peccatis confiteantur.

De poenitentia publica, & solenni imponenda ad praescriptum Concilij provincialis tertij, & quinti.

Id eam executionem habeat, ut si qui tale facinus commiserint, ut poenitentia publica & solenni satisfacere debeant, eorum nomina parochi mense ante quadragesimae initium ad nos deferent, ut in eunte quadragesima ex instituto ecclesiae ritè ea poenitentia imponatur.

Vicarius foraneus, & alius cuius Sacerdos, cui ex facultate nostra interdiceri licet, regulas seruet monstratas.

De rerum incertarum restitutione decretum.

Ita declaratur, ut quod ad iudicium faciendum attinet, locum etià habeat in restitutione rerum, quae casu inuenta, nec furto substracte, aliove dolo sublatae, aut alio modo male parte restituendae sunt.

Ad cuius decreti faciliorem executionem hoc praestetur, ut in basilica nostra Metropolitana, & in vnaquaque ecclesia diocesis plebana, certo loco conspicuo & distincto capsa perpetuò constituatur, quae

Prou. 5. de Episcopo. §. Parochus. pag. 282.

Prou. 3. tit. de poenit. §. Studeat. pa. 93.

Prou. 5. cod. tit. 5. Quod in cōc. pag. 112.

Prou. 4. de poenit. §. Casus. pa. 140.

literis grandiusculis à fronte inscribatur, CAPSA INCERTORVM. ea capsâ clauibus duabus inter se diuerso fabrili opere distinctis claudatur; quarum vna apud Cancellarîum Archiepiscopalem, altera apud depositarium auctoritate nostra constitutum asseruetur.

Certis præterea signis eadem capsâ ita ab alijs distinguatur, vt ab omnib⁹ etiâ rudibus facillè dignosci possit: collocetur autem ita commodo loco, vt eò tam mares quam feminae facillè accedant.

Quæ verò in capsâ conijci non possunt, apud depositarium custodiantur. Res verò inuenta, quæ pecunia non constant, ne in ipsâ ante reponantur, quam diligenter inuestigatum sit de domino earum rerum, ex præscripto instructionis quæ eo nomine edetur. Cùm quod inuentum est, verè restituitur; vel si qui inuenit, præ paupertate, aliave causâ restituere non potest, idonea sponione caueat, se mensum saltem sex spatio restitutarum: tunc parochus, alijsque confessorio, quibus scripta facultas data erit, ab huiusmodi casu poenitentem absolue re licebit.

Ob paupertatem, vel ob aliam causam, quæ confessorio videbitur, facultatem ei damus, vt nostra auctoritate remittere possit debitam restitutionem rei inuenta, quæ pluris non valeat viginti solidis.

Depositarius rei inuenta & conditione, & venditionem, & restitutionem (si quæ verò vnquam Domino fiet) & erogationem in vsum pium describat diligenter, ad præscriptum eiusdem instructionis, & præterea si quid iussu nostro inde deprometur ad vsum item pium.

Liber præterea rerum incertarum quæ inuenta sunt, in Cancellaria Archiepiscopali conficiatur, & asseruetur: in quo notatis perpetuo ordine diebus mensibusq; & res inuenta in capsam coniectæ describantur, & quæ item inde depromptæ in vsum pium erogate sunt.

Cui libro adiunctus sit index, alphabeti ordine in singulas plebes distinctus.

Huius capse institutum, & locus vbi illa constituta est, bis in singulos annos, semel initio aduentus, iterum quadrage-

simâ principio, in vnaquaq; parochiali Ecclesiâ à Parocho denunciatur.

DE pueris à Parochis in clericali disciplina instituendis, ex visitationis Apostolicæ, & Concilij provincialis quarti præscripto.

De quorum puerorû educatione & progressionem, vnusquisque parochus tertio quoq; mense nobis per literas significet; idem etiam Vicarij foranei congregationis anniuersaria & synodi tempore rectè præsentent.

De processu, & inuestigationibus eorum qui ordinandi sunt, præstandis, id conficiatur ad præscriptam formam eo de genere traditam; vtq; ita feruetur, Vicarij foranei in diocesi curent.

De clerico parochiali habendo, & educando ad præscriptum Concilij provincialis quarti.

Id omnino ita præstetur, vt parochus, aliusve, qui clericum habere debet ex decreto; aut iussu particulari, quotiescunque non habuerit, pro rata temporis quo illum non habuerit, mulctetur, ratione supputata, nummum aureorum triginta in singulos annos.

De clerico in Missâ ministrante, ad præscriptum Concilij provincialis quarti. Quod vt omnino in vrbe præstetur, cura sit visitatoris, vt in Ecclesijs etiâ menialium, in oratorijs confratrarum & hospitalium executionem habeat.

Vbi clericis sustentandi onus populo incumbit, vt id præstet, cum eo agatur, vt que adeo, vt etiam in eius Ecclesia Missa & diuina officia nõ celebrentur, quoad illius sustentationi prouiderit.

Vicarius tamen foraneus, vbi inhibitiõ facta non est, per mensem celebrare permittere possit, quoad prouisum erit.

Quòd si ob inopiam aliquam populi ratio habenda sit, nobis Vicarius foraneus & Visitator id significant, vt remedium adhibeamus.

Ne puero laico Missæ ministrandi facultas ab alio quàm à nobis, cum præsentibus aderimus, fiat: quæ ne cuiquam prius detur, quàm de eius peritia, vel periculo per examen fiat, vel à Vicario foraneo testimonium detur.

Quòd si ante id testimonium & experimentum aliquando cuiquam ea facultas ea dabitur

Quæ ad sac. ord. ordinis, & ad cler. Tit. de sac. ord. 5. Ve ad eccl. p. 141.

Prou. 4. de ord. sac. In omni. p. 146.

Ibid. 5. Quibus etiam

ea dabitur, ea cõditio adscribatur, nè facultate vtatur, nisi prius à Vicario foraneo examinetur, & approbetur.

Ibid. §. Nec vero etiam.

De facultate, quam obtinere debent Sacrista, clerici, musici, organista, ad præscriptũ Concilij provincialis quarti. Id præitari mandamus pœna arbitraria à Visitatore, & Vicarijs Archiepiscopabilibus proposita contra præfectum Ecclesiæ, qui tales sine facultate admiserit; & contra illos item, qui tale munus susceperint: qui etiam mercede stipendiove mulctentur.

Vicario tamen diœcesano potestatem facimus, vt eam facultatem ad duos menses concedere possit, dum illa à nobis impetretur.

Si quis eorum ministrorum, aut qui alia ratione alicui Ecclesiæ adscripti sunt, ab ecclesia, & à præscripta functione auerere discesserit; id parochus, præfectusve ecclesiæ octo dierum spatio Visitatori in ciuitate, & Vicario foraneo in diœcesi significet; qui de eo ipso per literas dierum quindecim spatio nos certiõres faciat.

Prou. 1. de

funct. min.

ord. pag. 30.

Prou. 2. tit.

1. decr. 24.

pa. 64. & tit.

2. decr. 28.

pag. 69.

Prou. 3. tit.

de ord. sacr.

§. Quod alte

ra. pag. 94.

Prou. 4. eod.

tit. §. Mino-

rum. pa. 146

Prou. 4. de

distri. §. Idẽ

stat. p. 161.

Prou. 2. & 3.

vis. & Syn.

diœc. 3. decr.

3. & 4. pag.

345.

Prou. 4. de

ord. sacr. §.

clericos pa.

146.

Infra in par-

te 4. Actorũ.

DE clericis; qui ecclesijs adscripti sunt; & præsertim de eorum functionibus; ac præterea de functionum præstatarum testimonio, quæcunque Concilio provinciali primo, secundo, tertio, & quarto constituta sunt, ea accuratè, diligenterq; præstari curet, & Visitator in vrbe, & Vicarius foraneus in diœcesi, & præfectus item ecclesiæ in qua illi adscripti sunt.

De eorum adscriptorum absentia, & erratis notandis. Id ipsum seruetur etiã de sacerdotibus, & alijs quibusuis ecclesiasticis, qui certæ ecclesiæ non adscripti, in propriam tamen ecclesiam conuenire debent, ex decretis provincialibus.

De ecclesiasticis interdicens munitur ordine suorum, qui sine facultate scripta ab Ecclesia discesserint, cui adscripti sunt.

Id exequantur & præstent Visitatores, & Vicarij foranei.

De denunciationibus faciẽdis à parochis, & à quouis Ecclesiastico homine, in mutatione domicilij, Ecclesiæ, capellæ &c. ad præscriptum libri instructionum de statu cleri.

Qui contrafecerint, ijs pœna sit arbitrio Visitatoris, & Vicarij foranei: quam pœnam vterque diligenter exequatur.

Visitator tam in vrbe quàm in diœcesi statum cleri suæ regionis in singulis annis quater recognoscat: primum in hebdomada post Epiphaniã: iterũ in hebdomada quarta post resurrectionem Domini: Tertio in hebdomada prima mensis Augusti: Quarto in vltimis duabus hebdomadis mensis Octobris.

Qua in omni recognitione experiundò cognoscat, præsertimq; certis examinibus rationibus, quem quisq; progressum in studijs habuerit.

Vnusquisque ecclesiasticus homo vestem interiorem & exteriorem talarè, pro statu, & officij sui ratione, & præscripto Synodorum provincialium & diœcesanarum semper induat, & gestet, non modò in vrbe, sed in loco etiam finibusve propriæ parochiæ, & in oppidis locisve insignibus saltem, frequentioribusve: cum item ad visitationem, aut congregationes foraneas, ad celebritates dierum festorum, ad funera officiaue mortuorum euocatur.

Pœnam autè multam ve luat aurei nummi, quoties deliquerit, alijsque præterea pœnis mulctetur, pro culpæ gravitate, & personæ ratione, idque arbitrio Vicarij Generalis, vel Criminalis, vel Visitatorum, vel etiam Vicariorum diœcesanorum.

Liceat tamen Vicario diœcesano ob locorum distantiam aut difficultatem quandoque potestatem facere induendi vestem viatoriam breuiorem loco togæ talaris, cum ad funera aliquis euocatur.

Omnis autem Ecclesiastici ordinis homo, cum iter facit, velle viatoria superiori semper vtatur, etiã si pedibus iter habeat, & quocunq; item proficiscatur, eadem pœna delinquenti constituta.

Nemo, etiam in gradu doctorali constitutus, anulum gestet; nisi ecclesiastica dignitate præditus, cui cum dignitas cõfertur, annulus traditur tanquam illius dignitatis insigne.

Parochus doctoratus gradu ornatus, nõ doctoralem vestem, sed quæ grauissimi & præstantissimi muneris sui propria

Prou. 1. de cler. vest. §. Externa pa. 18.

Prou. 2. tit. 1. decr. 31.

pag. 70.

Prou. 4. de vit. & hone.

cler. pa. 170.

diœces. 4.

decr. 19. pag.

361. §. 1. a ve

stiru.

est, parochialem induat.

Si quis contrafecerit, mulctetur statim amulo quem induit, & ijs vestibus doctoralibus: poena etiam suspensionis à functione ordinum suorum afficiatur à Vicarijs nostris, etiam foraneis, & alia ite eorum arbitrio.

Quod decretum vim roburq; habeat, à die, quo primum editum erit.

Coadiutores cure animarum, Curati ite amovibiles, capucium, & vestis superioris latas manicas, quæ sunt propria parochorum insignia, ne deferant: sed habitu pro ratione sui status à Conc. prouin. & dioc. præscripto, contenti sint.

In vestibus color ne alius quam niger adhibeatur.

Vestes etiam domesticæ clericales nigro colore sint omnino, quibus cum aliquis induitur, habeat etiam vestem interioriorem saltem demissam infra genua, eamq; itidem nigri coloris.

Tegumenta illa capitis domestica & oblonga, quæ biriola vocant, & pilei item viatorij instar turbini, aut qui sunt alia forma, quam quæ præscripta & probata nobis est, interdiciuntur omnino.

Caligæ item quouis modo turgentes, nauticarum etiã instar, & aliæ cuiusvis generis coriaceæ, vetitæ censentur.

Pallia item, quæ ferraiola vulgò vocât, & vestis denique omnis quocunq; genere, quæ diuersa sit à forma præscripta in Concilijs tam provincialibus quam diocesanis, omnia eiusmodi sunt, quæ nemo ecclesiastici ordinis homo induat: alioqui ex canonum sanctionibus plectatur, ac præterea vt infra.

Quicumque in hoc vestitus genere deliquerit, mulctetur vestibus & indumentis, quæ contra præscriptum induerit, alijsque præterea poenis plectatur, arbitrio Vicarij Generalis, Criminalisve, aut Visitatorum, & Vicariorum etiam diocesanorum.

Quæ omnia vt planè præstentur ab his vniuersis & singulis cura diligentior consideratur, in executione decretorum provincialium & diocesanorum de clericali vestitu.

Ne quis ecclesiasticus in platea, porticu, vicinijs, tabernis, officinisve publicis otiose subsistat, aut vagetur; neve ijs

publicis locis colloquium sermonemq; habeat, in longiusque ducat cum laicis, præsertim fœminis, etiam affinibus consanguineisve, nisi necessitas postulat.

Ne item post primam noctis horam, necessitate non cogente, domo exeat: qui contrafecerit, multa ei sit aurei nummi, quoties deliquerit, aliq; præterea poena pro culpæ ratione.

A domicilijs, mensa, confabulationibus, & cõsuetudine laicorum, præsertim eorum qui suspitione male agendi non carent, vt omnino abstineant, cura sit diligens Visitatorum in vrbe, & in diocesi vniuscuiusq; Vicarij foranei; qui vt ab ista cõsuetudine clericalis ordinis homines auocent, multas & poenas illis proponant, quas grauiores etiam arbitrio nostro pro culpæ modo constituemus.

Ne secum domi fœminas, etiam arctissimo consanguinitatis affinitatisve vinculo coniunctas, aut tibi parandi, aut alia domestica officia præstandi causa, alia ve causæ specie, etiam si non pernoctabunt, vllus ecclesiastici ordinis homo sine scripta nostra facultate, vllò modo habeat, recipiatve.

Qui contra fecerit, aureo nummo mulctetur, quoties culpam hanc admiserit.

Atqui ea facultas, cum nos Mediolani sumus, à nemine cuiquam permittatur nisi à nobis; ac præterea nisi primum de statu mulieris Visitator, aut alius cui id cure dedimus, diligenter perquiserit, testimoniumq; nobis fecerit.

Visitator vniuscuiusque in vrbe, & Vicarius foraneus in diocesi, tertio quoque mensè mulieres visiter, quæ cum ecclesiasticis, etiam ex scripta nostra facultate habitant.

De iisdem præterea secretò perquirat; & si quid erit, cui consili prouiderique oporteat, si graue est, ad nos referat; si minus, ipse remedium adhibeat; prout opus esse viderit.

Vniuscuiusq; ecclesiasticus homo, quotannis in synodo diocesana, quo die scrutinium cleri fit, suas, si quas habet, facultates eiusmodi exhibeat; quibus vel certa in ecclesia Missam celebrare, confessiones audire, vel cū laicis habitare, vel mulieres domi habere sibi permillum sit.

Quis

Quicumq; non exhibuerit, id ei multæ pœnæq; sit, vt si quam habet, nihil in posterum ipsi suffragetur, ac nummum præterea aureum pendat.

Indicem quoq; librorum, cui manu sua subscriptum sit, rectè distincteq; notatū ostendat, ac tradat.

Clerici etiã singuli ecclesijs adscripti, idem de functionū testimonio præsent, arbitraria pœna constituta.

Testes synodales quarto quoq; mensē, de his quæ pro ratione sui muneris debent, ad nos, vicarium vè generalem nostrum, cum absumus, scribant.

Catellos verò, canes vè ne Ecclesiasticus quis alat, neque habeat, pœna constituta nummum aureorum decem.

Nec verò culpam hanc admittat, ne custodiendæ quidem domus causa, nec verò prætextu cohabitationis agnatorum.

Quicumq; præterea regularis aut secularis ecclesiasticus cum catellis canibus vè ad funera officia vè aliarum celebratum accesserit, excludatur, nec villo modo admittatur.

Quicumque contumax, & negligēs erit, à Vicario foraneo, & Visitatore arbitraria pœna plectatur.

Clericos denique, qui in foro mercatorum Mediolani, vbi nullum planè negotium habent, sed præ curiositate, quæ à vitæ clericalis institutis aliena est, sæpius vagantur, præfecti, & Visitatores nostri vt diligentissimè poterunt, & persè, & per alios obseruent.

Quicumq; verò semel atque iterum moniti, ab istiusmodi consuetudine non abstinerint, eorū nomina ad Vicarium nostrum Generalem criminalem vè deferant, vt pœnis multæ vè corum vitæ clericalis corruptela animaduertatur, & coerceatur.

Nè quis clericalis ordinis homo, qui Mediolani habitat, sine Visitatoris facultate scripta ab hac vrbe, nec verò diœcesanus à loco vbi manet, absq; Vicarij foranei concessu itidem scripto discedat, cū is alio loco pernoctaturus est.

Quicumque Sacerdos, alius vè qui beneficium detinet, contrafecerit, auro nummo mulctetur: alij autem clerici plectantur arbitrio Visitatoris, aut Vicarij diœcesani.

Nec verò quisquam eorum huius absentia facultatem concedat licet, quæ tri-duo diutius duratura sit.

Die autem festo, ne villo quidem prætextu, parochus, canonicus, alius vè clericus certæ ecclesiæ adscriptus diœcesanus Mediolanum veniat, nec eius rei potestatem Vicarius foraneus faciat, aut facta ei suffragetur, sed feriali tantummodo die.

Neque huius absentie profectio vè facultas cuiquam clericalis ordinis homini detur, qui duodecim millia passuum Mediolano distat, nisi semel ad summū in singulas hebdomadas, eaq; conditione, vt in vrbe non pernoctet, nisi ob causam, quæ facultatem concedenti probetur, eademq; in facultatis literis exprimitur.

Is verò ne vnquam eam facultatem concedat, nisi ob causam semel tantū in singulos menses.

Quicumque contra præscriptum à sua clericali statione abfuerit, aureis nummis duobus multæ plectatur, quoties deliquerit.

Vicario autem foraneo brevis huius absentia facultatem antiquior parochus Vicariatus, aut alius, quem huic curæ nos præfecerimus, concedat licet: sine qua facultate à sua residentia abesse pernoctando non possit.

Mediolani ne Sacerdoti diœcesano Missam celebrare liceat, nisi absentia suæ facultatem à Vicario foraneo scriptam, & Vicarij Generalis, alterius vè nostri deputati manu signatam ostenderit.

Nec verò quisquam Sacerdos diœcesanus, ad Missæ celebrandæ munus ordinarium, aut ad dierum festorum celebritates, aut ad funera, officia vè mortuorum, absq; Vicarij Generalis facultate scripta recipiatur: alioqui stipendio confuturo mulctetur, alijsq; pœna arbitraria: qui verò receperint, eis constituta sit multa aurei nummi.

Parochi animarum vè curatores, ne breui quidem temporis spatio à suæ Ecclesiæ statione parochiali absint ijs temporibus, quibus fidelium confessiones frequentiores esse solent, vt concilio provinciali cautum est.

Qui contra præscriptum abfuerit, pena ei sit

ei sit aureus nummus in singulos dies, quibus sine legitima causa abfuerit, quæ à Visitatore, Vicariove Generali probetur.

Vicarius foraneus, qui brevis huius absentia facultatem parochi dederit, alium parochum à nobis iam probatum confessionibus audiendis deligat, qui illius absentis vice partes sustineat curæ animarum.

Vit. de min.
Eccle. 5. Ne
multis. p. 27

Canonicus, aliusve chori officijs deuinctus, ne diutius triduo abesse possit, sine facultate nostra literis exarata, ad præscriptum concilij prouincialis primis.

Quod verò de tridui absentia ex præfecti chori facultate constitutum est, id intelligi volumus de facultate, quæ etiã à Visitatore in vrbe, & in diocesi à Vicario foraneo comprobata sit.

Vnusquisque Præpositus, & Parochus item, absentiam canonici, cappellani, alteriusve ecclesiastici hominis, qui in ecclesia præpositurali vel parochiali residentia iure obstrictus tenetur, dierum octo spatio, si in vrbe est Cancellarius, si in diocesi Vicario diocesano per literas denunciât: qui Vicarius diocesanus itidem Cancellario illas denunciationis literas mittat.

Idem de parochis animarumve curatoribus absentibus, & præterea de alijs qui hucunq; clericalis ordinis hominibus, qui à diocesi abfuerint, per Vicarium diocesenum præstetur.

Prou. 2. tit. 2.
de cr. 36. pa.
70.

De clerico qui p. mensẽ saltẽ abfuerit, præstetur quod præscriptum est concilio prouinciali secundo.

Pro. 1. tit. de
re fid. 5. In
tra. p. 21.

Prou. 3. de
stud. cle. 5.
Ne à diq. p.
96.

Quicumque clericus causa studij abfuerit, executionem decretorum prouincialium præstet.

Alioquin pœnam, & multam subeat arbitratu nostro.

Nec verò quis clericus physica, aut iuriciuili operam det, sine facultate sanctæ Sedis Apostolicæ.

Theologus
de Scholasticis.

De Theologis Scholasticisq; in diocesi nostra constituendis ea ratio seruetur, vt vbi commodè fieri potest, præbenda Theologi & scholastici instituatur.

Scholasticus.

Scholastici præbenda, stipendio vniuersitatis curandum est vt instituatur, cum aliquæ, si opus erit, accessione census,

cappelle, alteriusve emolumentis, cui nullum munus in choro residendi sit coniumctum, præter dies festos; vt ab omni alio munere liber, frequentior in scholis esse possit.

Vicarij igitur foranei cum populis agant de stipendio ei constituendo, vt eorum pueri & adulescentes rectè informentur pietatis moribus, & literis.

Quidquid verò cum illis egerint, aut de liberarint, ad nos referant.

Idem visitatores præsentent, qui etiam accuratè animaduertant, an cappellania, aliove simili beneficio, aut alia ecclesiastica ratione, scholastici sustentationi adiumentum subministrari possit.

Vbi tamen vna tantummodo præbenda constitui potest, ea scholastico attribuitur; qui hoc instituenda pueritiæ & adulescentiæ munus in populis nostris obeat.

Si verò scholasticus ex scholasticariæ suæ institutione Missas celebrare debet; si sacerdos non est, anni spatio cum ad egerint peruenierit, sacerdotio initietur; alioqui ea præbenda statim priuetur; interea autem tanquam substitutus seruiat.

Illius munus erit in primis, omnes pueros & adulescentes, quos nos statuerimus, grammaticã, humaniores literas, & rhetoricam artem, prout eorum ingenij solertia tulerit, docere gratis. Catechismi præterea cõpendium, aliasve pias institutiones iudicio nostro diebus præsertim festis explanet.

Et præterea vt maxime fieri poterit, rectè etiam scribere, quod ad characterẽ attinet, noscat, & doceat, quæ nos ei constituerimus, pro temporum & loci ratione.

Præbendam porò theologalem eo iure niti volumus, vt illius optandæ locus non detur, ordineque primarium locum in canonicatibus obtineat vsq; adeo, vt cum is qui illam obtinuerit, ad primam chori sedẽ post dignitates peruenierit, eo loci consistat perpetuò, etiã si post alios eiusmodi præbendam habuerit.

Sex mensium spatio is theologus diaconatus ordine initietur; alioqui nisi præstiterit, præbenda ipso iure vacet.

Theo-

Theologus.

Theologi præceptum præter cætera munus hoc etiam erit, vt omni die festo sacras literas in ecclesia publicè interpretetur; in ferijs autem hebdomadæ, vbi cleri numerus est, sacram item scripturam, conscientia casuum tractationem, aut catechismi, alteriusve ecclesiasticæ doctrinæ aut disciplinæ lectionem, quam nos præscripserimus, exponat: si verò in ferijs omnibus id præstari non poterit, ter saltem in singulas hebdomadas, prout expedire censuerimus.

Clericos porro inferiorum ordinum, aut catechismi Romani doctrina, aut alia lectione etiam separatim à reliquo clero sæpius in hebdomada erudiat atque instituat, ex præscripto regularum nostrarum.

Hæc etiam officia mox infra descripta præstet, cum vel à nobis, vel à Vicario foraneo à se præstari iustum erit.

Officio munerisq; definitoris & consultoris casuum conscientia, non solum in Vicariatu vbi domicilium habet, sed etiam in ijs alijs finitimis fungatur, idque tam in congregatione mensura, quam etiam in alio tempore.

Promotoris etiam officium obeat in studijs cleri illius regionis, rei que literariæ excitandis: quibus in omnibus non discedet à regulis, quas nos constituemus.

Concionatoris præterea officium aliquando præstet, cum Ecclesiæ Præpositus aliqua necessaria occupatione distrahetur: conciones quoque, & orationes publicas, quas aliquando in frequentiori cleri conuentu recitari contigerit, conficiat, & habeat: sacras etiam confessiones in ecclesia interdum audiat, cum illius ministerium in eo munere Præpositus requiret.

Quod ad distributiones quotidianas atinet, si quando in residentia sua ecclesia sacram confessionem audiet, aut si aberit, re vera occupatus in congregatione mensura, aut necessario itinere impeditus, quod ob eam causam susceperit in definitoris munere officio; eorum perinde particeps sit, ac si in choro præsens adesset: alioqui residentia legibus adstrictus sit, vt cæteri, qui chori officijs deuincti sunt.

Præbenda etiam magistri cantus Ecclesiasticis, vbi commode institui poterit, præsertim in ecclesijs collegiatis insignibus, danda à nobis opera est, vt instituantur.

Omnes igitur Vicarij diœcesani etiam per literas nobis significant ac suggerant, quidquid ea in re dignum duxerint, quod nos deliberemus.

Vbi præbenda hæc instituta est, aut in posterum instituetur, eo iure fixa hæreat, vt illius optandæ facultatem nemo habeat.

Qui verò eiusdem præbendæ emolumentum habet, id etiam oneris sustineat, vt musicam semel singulis diebus clericos ecclesiæ adscriptos, & pauperes item pueros, adolescentelue laicos in dice nostro descriptos doceat, aliaque præstet, que nos statuemus, prout occasio tulerit.

De studiorum ratione, doctrina, disciplinaque clericorum inferioris ordinis, de eorundemq; institutione, qui spem præbent progrediendi in literis, quæcunque concilio prouinciali tertio decreta sunt, ea Vicarius diœcesanus, adhibita etiam opera Theologi Vicariatus sui, vbi expedire censuerit, præstare multiplici ratione curet: primum cum parentibus, alijsve agat, qui eorum clericorum curam habent, vt à ludimagistro, aut ab ecclesiastico viro docto, his literarum initijs instituantur, quibus aditus fiat ad grauiora studia.

Si in eorum patria nemo est qui illos instituat, nec verò ij facultates habeant, quibus sustentari literario studio possint: Vicarius diœcesanus nobiscum agere debet, vt loci pij, vel monasterij, Ecclesiæ, aut cappellæ alicuius sumptu, aut parochi, Sacerdotisve alterius impensa qui clericum alere debet, sustententur: aut alicui parochi, alijve ecclesiastico homini pio & docto in curam tradantur, à quo ipsi clericale munus præstando, & literis & disciplina instituantur ad aliquam studiorum progressionem.

Idem Vicarius diœcesanus nobiscum agat, vt ij pauperes clerici in Seminarium Mediolani, aliumve institutionis locum coopentur, cum ea vicus parte,

quam

Magister
cantus.

Quæ ad studia cleri.
Tit. quæ ad
fac. ord. &c.
s. Magna. p.
95.

quam ipsis præ facultatibus ad sustentationem conferre poterunt.

Quamobrem ipse Vicarius quotannis, & in anniuersaria stata congregatione, quæ ante septuagesimam agatur, & in altera item ante synodi diocæsani celebritatem, & potissimum prima hebdomada Septembris, quo mense visitatio Seminarij agitur, nobis per literas exponat, de eorum clericorum statu, studijs, & progressionibus.

Præn. 4. de ord. sac. §. Vt ad Ecclesię. p. 141.

Parochus præterea vnusquisque his clericis illa diligentis charitatis officia præstet, quæ ex Concilio prouinciali debet.

Clerici denique qui Mediolani sunt, vt frequentissime possunt, ad ludimagistros ecclesiasticos se conferant; nec verò vsquam ad laicos, nisi ex facultate nostra sibi literis exarata.

Quò autem commodius quæcunque, & de ratione studiorum, & de parochorum, aliorumque ecclesiasticorum hominum exercitationibus decreta sunt, perpetuò executionis vsu præsentur: in eam curam Visitatores incumbant, vt cum visitationem obeunt, vnicuique ecclesiastico homini pro ingenij illius industria, intelligentia, & munere, studiorum rationes & exercitationes singularibus decretis præstituant ac præscribant.

Singulis autem, modò vnus, modò alterius probati auctoris liber, aut eius capita aliqua præcipua proponantur, quæ certo temporis spatio studiosè ac distinctè ipsi legant, & tractent.

Eorum autem deinceps studiorum, quæ cum Visitatore, Vicariove diocæsano, aut cum eo, quo duce & magistro vtuntur, ad doctrinarum cursum, cõferre debent, rationem certis temporum intervallis, aut verbis, aut scriptis summam saltem, certa tamen via & modo referant, vsque adeo, vt in perpetuis exercitationum curriculis illos versari idem Visitator aut Vicarius videat, ac statuatur.

Quicumque in hac studiorum ratione negligens erit, si semel atque adeo iterum monitus diligentem se non præstiterit, eius nomen ad nos deferatur, vt desidij & negligentij suæ consulatur.

Alijs verò, prout Visitator opus esse viderit, præter illas studiorum exercitationes & collationes, iubeat etiam poena suspensionis, alia ve arbitrato suo proposita, eos certo constituto tempore Mediolanum ad examinatores, quos eo potissimum nomine constituerimus, se conferre: vt doctrinarum, librorumve, quibus ex decreto visitationis studuerint, accuratam diligentemque rationem ipsi reddant.

Sicque & alio etiam modo & industria, progressionem eorum in literis non recognoscantur solum, sed adiuuentur, atque excitentur.

Parochis autem, alijsve ecclesiasticis, qui ad animarum curam gerendam idonei sunt, aliqua de casibus conscientie summa probati doctoris, vtpote sancti Antonini, & alterius, cuius in hoc studio genere doctrina probata eluceat, proponi & præscribi poterit: e qua summa tractatio aliqua seligatur, verbi gratia de penitentia eiusque partibus, de matrimonio, de voto, de restitutione, alijsque eiusmodi ad conscientie casus & curam animarum pertinentibus, in quibus Visitator pro personarum locorumque ratione opus esse viderit, illi tempus, studium, industriamque ponant.

Commentarius item aliquis antiqui patris, aut doctoris pij & probati præscribetur, quo vtantur ad euangeliorum, epistolarum beati Apostoli, & aliorum Apostolorum, aut alterius partis sacrarum literarum luculentam explanationem.

Sermonum etiam concionumque sacrarum, librorumque probatorum delectus habebitur; in quorum studio ita versentur, vt inde facile haurire possint, quæ ad rectè concionandum, & ad præclaram cleri disciplinam instituendam, & ad populum pietatis moribus informandum, vsui atque adiumento esse queant.

In concionibus autem sacris conscribendis, & habendis, præclare elucet pietas, doctrina, & studium Reuerendi patris Aloysij Granatensis; qui omnem ferè antiquam spiritualium exercitationum disciplinam, & scribendo, & concionando ad vsum ita reuocauit, vt eius docum

ta & monimenta, ad omnem piè christianoque more agendi laudem & imitationem insignia sint.

Quamobrem illius concionum volumina, que Mediolani iussu nostro imprimi curatum est, vnusquisque ecclesiastici ordinis homo, qui in concionandi munere versari debet, sibi paret atque habeat, duobus ad minimū mensibus postquam in lucem prodierint.

Visitator igitur, & Vicarius diœcesanus exequatur, quod nos hoc decreto præstari statuimus ad huius diœcesis nostræ vsum, & vtilitatem.

Illud quoque iisdem præscribi poterit, vt ex ijs, alijsque etiam libris ecclesiasticis piè doctèque conscriptis, doctrinarum genera sparsim tractata & scripta, locosque communes variè hic atque illic diffusos in vnum colligant: sacræ vè scripturæ auctoritates diuersis commentarijs & concionibus explicatas in indicem certum ordine referant: eaque ratione, aliæ singulari industria argumentorum genera vndique conquirant, atque excipiant, quibus sibi subsidium comparent ad ecclesiasticarum doctrinarum cognitionem.

Qui verò aliquam theologiæ cognitionem tenent, ijs proponi poterit ea pars summæ sancti Thomæ, quæ pro eorum munere futura sit illis maiori adiumento, atque vsui.

Ad cuius summæ explicationem adhibere illi poterunt tractationes & commentarios studiorum præfecti iudicio probatos.

Si verò in theologiæ scientia non adeo magnas progressiones habent, proponi eis poterunt institutiones Ioannis Viguerij, aut epitome summæ sancti Thomæ, in cuius studio operam ponant.

Alijs prout idonei erunt, adscribi poterunt, vel casuum conscientie, vel sacræ scripturæ, vel catechismi Romani studijs: quæ in stans congregationibus hebdomadarijs explicabuntur, ex præscripto concilij provincialis secundi.

Cum ijs etiam alij inferiorum ordinū studia sua conferant.

Si eodem loco complures Sacerdotes sint, & illi quidem apti collationum spiritualium studio & oratorio (quod bis

saltem in singulas hebdomadas habeatur) huic exercitationi illi adscribantur.

Ijs quoque illud præscribi poterit, vt aliquando conciones & latino & vulgari sermone de ijs conscribant, quæ vel ad eorum officia disciplinamque, vel ad populi commissi institutionem spectant: eas autem scriptas, Visitatori, aut studiorum præfecto tradant, atque adeo alia ratione literariæ cleri exercitationes curriculaque omni studio progrediantur.

Qui verò vel præ senectute, vel ingenij tarditate, exiguam progressionis spem præbent, cum ijs illud seruetur, quod eodem concilio constitutum est: hocque potissimum præstetur, vt vel in Romani, vel alterius breuioris catechismi, ab auctore tamen probato conscripti, lectione studioque diligenter versentur, eamque vulgariter reddant, versionemque Visitatori, aut Vicario diœcesano exhibeant.

In eo etiam studio assidui sint, vt Missæ mysteria, ritus, & cæremonias rectè teneant: & verò eam Missæ partem ritè discant, quæ sanctæ consecrationis & oblationis mysteria continet.

Reliqui autem qui rudiores sunt, in alicuius libri spiritualis, quem Visitator probauerit, lectionem, aut per se incumbant, aut alicuius probati sacerdotis opera adiuuentur; cui eos Visitator commendet, vt eius adiumento, Missæ mysteriorum, sacrarumque rituum cognitionem percipiant, ad præscriptum concilij.

Vbi verò in aliqua parochia ecclesiastici homines duo saltem sunt, secundo quoque die ad minimum studia sibi præscripta inter se conferre ne omittant.

Vbi autem plures sunt, quorum munus diligentius in librorum tractationibus & studijs versatus sit, ita vt Visitatori ad alios erudiendos idoneus videatur: is cleri eius loci studiorum præfectus constituatur, cum quo in singulas hebdomadas ter saltem alij rationes literarias conferant.

Bis præ terea singulis hebdomadis congregatio habeatur, vbi in aliqua parochia sacerdotes quinque saltem sunt, ad præscriptum concilij provincialis secundi.

Prou. 3. vt
sup.

Quæ ad congregationes
cleri.
Prou. 2. tit.
2. c. 30. p. 69.

In

Tit. 2. de cr.
30. p. 69.

In qua cōgregatione id seruetur, vt quāuis parochus ex decreto prouinciali cōnocandæ congregationis curam habeat, tamen & cleri studiorum præfectus, & qui reliquos interroget, & quæstiones in congregatione explicet, sit is, quem ei muneri Visitator præfecerit.

Qua in parochia sacerdotes pauciores sunt quinque, eos Visitator, prout expedire viderit, vel adiungat congregationi, quæ in finitima parochia habetur, vel plurium parochialium ecclesiarum eum sacerdotum numerum non habentium, nec duobus milliaribus longius inter se distantium, sacerdotes in vnam congregationem cooptet, quæ semel atque adeo sæpius in singulas hebdomadas habeatur.

Sed nè congregationes & exercitationes, in quibus præfens adesse clero sæculari aliquis non poterit, qui ad aliorum studia instituenda, aut ad sacras literas, & ecclesiasticas res explicandas idoneus sit, adiumento careant: vt huic incommodo occurratur, Visitator pro vt opus esse viderit, opera etiam regularium, quorum monasterium propè sit, vti poterit, ad præscriptum eiusdem Concilij prouincialis.

Prou. 1. vt
sup.

Visitatores præterea ciuitatis, quæcunque de cleri studiorum ratione & disciplina præscripta sunt, sedulò præstent: ad quam rem operam theologi suæ regionis adhibeant: omniaque in communi Visitatorum congregatione, cui sæpe numero præfens ipse theologus aderit, cum præfecto generali studiorum cleri vrbs conferant, coram nobis, aut Vicario nostro generali.

Visitator item præter eas studiorum cleri exercitationes, quas præscripsimus, alias etiam constituet ad vitæ spiritualis studia & adiumenta.

Quamobrem in omni conuentu hebdomadario, vbi de alijs disceptationibus actum est, in omniq; alia congregatione, quæ singulis hebdomadis habebitur, de rebus spiritualibus mutua colloquia fieri instituet; & de ijs præsertim rebus, quibus à peccatorum via homines auocari, christianæque perfectionis iter & cursum tenere possunt; & de rationibus item, quibus resistendum sit omni Sata-

næ tentationi.

Proponentur etiam in ijs colloquijs remedia, quæ ad singula peccata vitiaque depellenda adhiberi oporteat: & rationes pariter, quibus turbulentæ animi commotiones sedari, prauique habitus, adiutrice Dei gratia, radicitus extirpari possint.

De periculis præterea agatur, quæ vitæ spiritualis cursum interrumpunt & impediunt: rursusque de adiumentis, quibus illa propulsantur.

De ratione pariter, quæ ad sanctæ orationis, diuinarumq; meditationum studium ac vsum fideles instrui debent.

De modo item piè deuoteq; preces horarias recitandi, & Missam sanctè religioseque celebrandi.

De ratione item subministrandi moribundis adiumenta ad sanctè pieque in Domino moriendum.

De alijs præterea auxilijs spiritualibus, quibus adiuuari proximus potest, vt in sanctitate & iustitia Deo seruiat.

Aliquando etiam vnusquisque conferrat, quid eo die sibi in oratione & meditationibus, maiore cum animi sui vidualique lætitia Dei benignitas communicarit.

Frequenter quoque ex diuinis mysterijs, atque ex dictis factisque sanctorum meditationes aliquæ excitentur, & proponantur.

Quæ sanè omnia ad executionis vsum & consuetudinem inducantur, præter illa, quæ ex decreto prouinciali in capitulis canonicorum spiritualibus præstari debent: in quibus omnibus capitulis, & congregationibus spiritualibus, Vicarius foraneus in diocesi, & Visitator in vrbe, frequenter quantum per occupationes poterit, interfuit.

Cuius præterea officium erit, ant eo absente præfecti illius capituli, congregationisve, per se, aut per theologum lectoremve alios interrogare, colloquia spiritualia instituere, & meditationum rationes exercitationesque proponere.

Sacerdotum etiam, aliorumq; ecclesiasticorum hominum spirituales societates, (vt olim in hac ipsa nostra diocesi fuisse compertum est, & Mediolani floruisse

M O N I T A

ruisse ex sancto Augustino accepimus) quibus in locis, plebibusve commode fieri poterit, per Vicarium diœcesanum, aliosq; sacerdotes vitæ spiritualis studiosos aliqua diligenti ratione excitetur. De quibus omnibus nos certiores faciant, & consulant.

Vnusquisque Visitator in vnaquaque regione, aut illis locis per nos constitutis vrbis, societatem etiam spirituales clericorum per alios pios clericos excitet, eandemq; exercendam curet.

In qua congregatione ad spiritualium exercitationum studia clerici illius regionis die festo conueniant.

Earum autem exercitationum curricula, vt rectè instituantur atque adeo fiât, regulæ sumantur è Seminario nostro Mediolanensi; in quo ea societas Deo iuuante erecta est.

Visitator autem vbi illam instituerit, in illius cura eò diligentiùs inuigilabit, quò maiores progressiones à clero inferioris ordinis habeantur, ad vitæ spiritualis studium & consuetudinem.

Visitatores in vrbe pro suâ quique regionis cura, ecclesiasticorum omnium, etiam eorum qui alienæ diœcesis sunt, qui studij, alteriusve rei causa Mediolani commorantur, vitam, mores, disciplinam obseruent: & quæ præterea decretis provincialibus diœcesanisq; de vestitu, de tonsura, de denunciatione domicilij, & de reliqua denique omni disciplina vitæ clericalis constituta sunt, vt ea ab illis inuiolatè seruentur, ipsi curent, atque adeo efficiant.

Præfectus autem studiorum ciuitatis curam etiam illorum suscipiat, in ijs quæ ad studia pertinent.

Ecclesiastici ordinis hominibus diœcesis nostræ, qui alibi literis operâ in gymnasijs publicis nauant, Præfectos, quocunque studiorum causa proficiscuntur, ibi constituemus, viros spectata probitate & auctoritate, quibus illos intimè in Domino commendemus.

Idemque etiam laicis diœcesis nostræ, qui aliò ad studia se conferunt (cum eorum quoque omnium in bonè pietique agendo progressionem vchemèter in Domino expetamus) omni paternè charitatis nostræ officio præstabimus.

Executionis decretorum quæ ad diuina officia pertinent.

DIVINVM officium in ecclesia, aut si aliquando domi, in conspectu sacræ imaginis flexis genibus omnes quicunque illius recitandi lege deuincti sunt, non deambulando, neque vagando, nec verò in via, nisi itineris necessitas aliter postulat; deuotè recitare studeant.

In qua officium piè recitandi ratione, clerus cum decreta nostra prouincialia seruet; tum ad eam ipsam etiam, & ad ceteras pias spiritualesque meditationum exercitationes libellum verè aureum adhibeant, qui veræ pietatis excolendæ rationibus cumulatus, ob eâ causam Theaurus piarum & christianarum institutionum inscribitur.

Quem libellum omnes & singuli clericali ordinis homines duorum mensium spatio ab editione horum monitorum sibi comparent, habeant, studioseque legant.

Significatio autem diuinorum officiorum sono campanæ stata hora fiat pro ratione temporum, ad præscriptum tabellæ quæ edetur.

Ne die festo vesperarum signum in aliqua vrbis ecclesia parochiali ante detur, quàm in basilica nostra Metropolitana datum sit.

De tabella clericalium functionum, alijsque tabellis in vnaquaque sacristia ordine assignendis, decreta seruentur.

Quæ itidem à quibusuis clericis eidem ecclesiæ adscriptis omnino presententur.

De hebdomadarij officio à collegiatarum ecclesiarum Canonicis in choro per orbem præstando.

Qua autem die Missam conuentualè præpositum canere contigerit, ne propterea canonicus hebdomadarius Missam celebrare in eadè ecclesia intermittat; præsertim si ibi sacerdotum paucitas est, populi verò multitudo non exigua.

De duabus pluribusve Missis conuentualibus in vna quaque collegiata ecclesia in celebritate certorum dierum canendis.

Pro. 1. tit. de off. sac. §. Ha beat. p. 28.

Pro. 4. de distib. §. cum & Tridenti nis. p. 160.

Pro. 1. tit. de his qui dig. §. constitua tur. p. 18.

Pro. 4. de sacra. Mis. §. Quibus die bus p. 154.

Qua